

Spelproblem går att förebygga

Både människor och samhället drabbas när någon får problem med spel om pengar. Erfarenhet visar att det går att förebygga spelproblem. Däremot vet vi mindre om vilka åtgärder som är effektiva.

Folkhälsomyndigheten har gjort en systematisk litteraturoversikt över förebyggande metoder och undersökt det vetenskapliga stödet för om dessa minskar spelande om pengar eller spelproblem (1). Den visar också var det finns kunskapsluckor som vi behöver fylla. Denna kunskap kan användas för att planera, utveckla och utforma förebyggande åtgärder.

Utbildning i skolan kan minska elevers spelande

När elever får lära sig mer om spel och spelproblem kan det minska andelen som spelar och hur mycket de spelar, men litteraturoversikten visar inte att undervisning har effekt på spelproblem. Det behövs fler studier för att få fram statistiskt säkerställda resultat om spelproblem.

Begränsad tillgänglighet till spel är en komplex men viktig fråga

Skatter och priser begränsar tillgängligheten till spel och kan minska spelande och spelproblem. Studier visar även att begränsning av antalet spelmaskiner kan minska spelande och spelproblem. Men åtgärderna bör vara omfattande för att ha effekt. Det är viktigt att ta hänsyn till det sociala och ekonomiska sammanhanget och vilka spelformer det gäller. När större förändringar sker på spelmarknaden som påverkar utbud och tillgänglighet är det viktigt att utvärdera resultatet.

Utformningen av spel kan påverka spelandet

Flera enskilda studier visar att förändringar av speldesignen påverkar spelandet. Däremot vet vi mindre om hur det påverkar spelproblem. Det är också svårt att överföra resultaten till riktiga spelmiljöer, eftersom många studier

SAMMANFATTNING

- Spelproblem går att förebygga, men vi behöver lära oss mer om vilka metoder som har bäst effekt.
- Utbildning i skolan kan minska elevers spelande. Däremot vet vi inte om spelproblemen minskar.
- Flera insatser om spelansvarsåtgärder är lovande.
- Kunskap om risk- och skyddsfaktorer för spelproblem och erfarenheter från alkoholområdet kan vara ett stöd för att utforma åtgärder när kunskapsläget är oklart om åtgärder för spelproblem.

utförs i laboratoriemiljö. De flesta studier har heller inte följts upp. Studierna visar:

- Begränsningar av tid eller pengar kan minska både spelande och spelproblem.
- Varningsmeddelanden, reglerad hastighet och att inte erbjuda gratisspel eller jackpot kan ha viss effekt.
- Hastighet, utformningar på spel som bidrar till felaktiga föreställningar om slumpen eller chansen att vinna, virtuell valuta och att personen som spelar sätter gränser för tid och åtgärder kan ha viss effekt men behöver utvecklas och testas.
- Den allmänna miljön, till exempel ljus och ljud, påverkar inte spelandet.

MÅLGRUPP OCH SYFTE Här får du veta mer om det vetenskapliga stödet för olika förebyggande metoder inom området spel om pengar. Faktabladet vänder sig till dig som planerar, utvecklar, utformar och beslutar om förebyggande åtgärder på lokal, regional och nationell nivå.

Detta faktablad är en del av Folkhälsomyndighetens kunskapsstöd Förebygga spelproblem. Information om kunskapsstödet och alla produkter hittar du via spelprevention.se eller kunskapsguiden.se. Kunskapsstödet har tagits fram i samråd med Socialstyrelsen.

” Erfarenhet visar att det går att förebygga spelproblem. Men vi behöver veta mer om vilka åtgärder som är effektiva. Därför är utvärdering viktigt.

Avstå alkohol kan minska spelande och riskbeteenden

Studier visar att den som dricker alkohol i samband med spel tar snabbare beslut och satsar mer pengar per omgång. Att konsumera alkohol under en spelsession är en riskfaktor för spelproblem (3). Däremot är det svårt att veta hur ett alkoholförbud på spelställen skulle påverka spelande och spelproblem. Studierna visar ändå tydligt att det är riskfyllt att kombinera alkohol och spel.

Forskning behöver fylla kunskapsluckorna

Det saknas helt studier av vilken effekt regleringsformer, tillsyn och tillståndsgivning, reklam, öppettider, kampanjer, åldersgränser, information i spellokaler, uttagsautomater på spelställen och klocka på spelmaskiner har på spelande. Kunskapsluckorna behöver fyllas igen, för att vi ska få en bra lagstiftning och kunna utforma åtgärder för spelansvar.

BAKGRUND OCH METOD Översikten baseras på sökningar i vetenskapliga databaser efter publicerade studier som har spelande eller spelproblem som utfall, under åren 2001-2015. Detta gör att litteratur som till exempel rapporter från myndigheter inte inkluderats. Totalt identifierades 145 artiklar varav 38 artiklar inkluderades. Endast sex studier hade spelproblem som utfallsmått. Ingen av studierna var gjord i Sverige.

Utgå från kunskap om risk- och skyddsfaktorer och utvärdera effekten

För att kunna arbeta förebyggande måste vi utgå ifrån vad som orsakar spelproblem. I dag vet vi en hel del om vilken betydelse olika risk- och skyddsfaktorer har. Det finns också etablerade metoder från närliggande områden som vi kan använda, till exempel metoder för att förebygga alkoholproblem. Den systematiska litteraturoversikten visar att det saknas kunskap om metoder för att förebygga spelproblem. I det fallet är det extra viktigt att noga följa upp effekten av åtgärder med utvärderingar av god kvalitet.

LÄS MER om risk- och skyddsfaktorer i faktabladet Risk- och skyddsfaktorer för spelproblem...

... och om metoder för att hindra att unga får problem med alkohol, narkotika och spel i SBU:s rapport Att förebygga missbruk av alkohol, droger och spel hos barn och unga. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering; 2015. SBU-rapport nr 243.

Blåmarkerade referenser är nåbara via internet.

1. Folkhälsomyndigheten. [Metoder för att förebygga spelproblem. En systematisk litteraturoversikt](#). Östersund: Folkhälsomyndigheten; 2015.
2. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU). [Att förebygga missbruk av alkohol, droger och spel hos barn och unga](#). SBU-rapport nr 243. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering; 2015.
3. Folkhälsomyndigheten. [Faktablad Swelogs, nr 19. Spel, spelproblem och alkohol](#) [Internet]. Folkhälsomyndigheten; 2014.

Folkhälsomyndigheten